

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av en brunnsliknande anläggning på kvarteret Fältskären, Enköping

Linderson, Hans

2016

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2016). *Dendrokronologisk analys av en brunnsliknande anläggning på kvarteret Fältskären, Enköping*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2016:9). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

7 mars 2016

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2016:9

Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN BRUNNSLIKNANDE ANLÄGGNING PÅ
KVARTERET FÄLTSKÄREN, ENKÖPING

Uppdragsgivare: Ellinor Larsson, Arkeologikonsult AB, Optimusvägen 14, 194 34 Upplands Väsby
Org nr 556310 – 8942 Projektnamn/nr: **Kvarteret Fältskären SU/2673**

Område: **Enköping** Prov nr: **57353-354** Antal sågprov: **2**

Dendrokronologiskt objekt: Bedömd ålder år 1150-1300.

Dendrokronologiskt och vedanatometiskt resultat:

Dendro Id	Prov-beskrivning PV304:6594	Trädslag	Antal år; antal radier annan än 1	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W) Antal år i Sp, Antal år till W	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E efter V vinterhalvåret	Mer vågad datering; Trädets egenålder ±10 uppskattning
57353	0157477	Gran	31	Ej W	Ej datering	-	E 1242; 50
57354	0157478	Gran	21+½	Ej W	Ej datering	-	E 1230; 50
Ej analys	0157475						
Ej analys	0157476						

Kommentarer till resultatet

Av fyra prover valdes två prover för dendrokronologisk analys. Dessa vedartbestämdes till **gran**.

Provernas årsringsserie täcker huvudsakligen varandra och bilda en tidsserie på 34 år. Detta är vanligtvis en för kort tidsserie för att man skall kunna få en säker datering, så också här.

Men höga korrelationer med lokala fynd från samma kvarter ge möjligheten till en vågad bedömning. Där den yttersta årsringen är år 1242 (57353) respektive 1229 (57354), vilket skulle ge **efter år 1242** (rimligen 1253 ± 10). Detta måste ses som dateringsförslag, bekräftande C14-analys rekommenderas, prov tillhandhålls av undertecknad.

Årsringar 12-15 av 31 i prov 57353 är uttagna för eventuell C14-analys, bedömd egenålder 25 år.

Beskrivning av tabellen ovan

"Dendroidentitetsnummer", är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

"Antal år", årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med "+n".

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen "ew" eller "lw" dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

"splint, vankant, bark" indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). "nära vankant" uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten ("ej sp") anges en så kallad "efterdatering" (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

"Datering av yttersta årsring i provet", är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges "ej datering". Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

"Beräknat fällningsår" här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har trädets totala egenålder uppskattats och en mer vågad datering getts.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Vid komplettering av prover inom två år debiteras endast provkostnaden 600kr/prov.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se, Tel: 046-2227891 (mobil)